

Ni neure amaren aita?

Benetan galdera ilogikoa, besterik esango ez bage-nu. Zientzi fikzioak, beste askotan bezala, horrelako gal-derak egiteko aukera* ematen dauku. Eta, jadanik* sar-ritan* gauza berri posible baten bidea seinlatu dau-kunez, batek baino gehiagok pentsa dezake, galdera hori ere gerta litekeela. Denbora aurrera doa, eta, beharbada, laster urrunegi egingo zaiku lehenagoko batean telebis-tan ikusi genuen zientzi fikziozko filmea. Ni, eta ez dakit zergatik, sasoi hartan interes handi batez jarraitzen nin-tzaion* telebistako programa horri, eta, dudarik ez, po-sible zitekeelakoan nengoen. Orain besterik da ene eri-zia, eta horregatik azalpen zabalago bat eman nahi nuke, problema hau klaru gera* dadiñ. Filmearen tituluia «El túnel del tiempo» zen.

Inor akordatzen ez bada, eta batez ere situazioaren ideia bat hartzeko, hitz gutitan azalduko dugu filme ho-rrren kakoa. Amerikanoak, dakigunez, guztiz aberatsak eta jakintsuak dira, eta, hau honela izanik, edozein des-klubrimendutan sarturik daude. Dena dela, eta orain ez gaude horretarako, makina berri bat asmatu zuten, edo, zehatzago esateko, makina berri baten posibletasuna susmatu zuten.

Makina hori egitea ez zen amerikanoentzat txantxe-tako jokoa. Baina, zineak ematen dituen medioez baliatuz, zinera eramatea behintzat posible zitzairen; eta, ja-danik* fikzioaren alorrean* sarturik, situazio guztiz arra-roak hasi ziren erakusten makina horren bidez. Denbora-ren koordenadan bihurtzen zen, eta koordenada honetan irtenbide bi besterik ez zen, alegia*, aurrera edo atzera, etorkizunera edo iraganera*. Asmatzeko, iraganeko situa-zioak errazagoak zirenez, gehienbat base honetan egin zituzten filmeok, behin edo bitan etorkizunerantz joanik, harako bideak askoz ere ilunagoak baitziren.

Gogoratzen naiz nola egun batetan Bibliako pasarte bat azaltzen zeukuten. Pasarte horretan agertzen ziren «ezezagun» biak, XX. mendeko* amerikano bi ziren (pro-tagonistak, alegia). Eta biok ez zekiten aurretik, hau da, Amerikan bizi zirenean, horrelako egintzarik eginik zu-tenik, edo, beste era batez esateko, iraganeko egonal-dietako egintzez ahaztuta zeuden.

Puntu honetara ailegatuz*, zergatik ez galde: Ni neure amaren aita izan ahal naiteke? Argi dago, neure amaren aita ezin naitekeela izan, delako pertsonaia hori, neure aitona alegia, bizi baitut. Baina beronen aita hilda zegoen, ni jaio nintzeneko; eta, horregatik, orain bai galde dezaket ea neure amaren aitona izan naitekeen.

Askok esanen daut, zorakeria bat dela; baina, bes-terik gabe, galdera behintzat airean dago. Eta, puntu honetara ailegatuz, bat baino gehiago inrankil egongo denez, esplikatu egingo diot, ahal dudan neurrian, sortu zaion problema.

Lehenik, eta zergatik den ez dakigula, denbora beti doa aurrerantz, prozesu irrebersible batez. «Irrebersible» hitzak esan nahi duena, zera besterik ez da, zentzu ba-tetan bakarrik agertzen dela fenomeno hori.

Bestalde, errelatibitate teoriari jarraituz, ba dakigu, mugimenduarekin doanarentzat astiroago pasatzen dela denbora, beste sistema batetan doanarentzat baino. Ba dakigu ere, diferentzia hau, errelatibo izanik, absoluto bilaka* daitekeela. Baina, hala ere, sistema bietan den-bora PASATU EGITEN DA.

Posibletasunaren mugak ezagutarazteko, adibide bat jarriko dut. Pentsa ezazue, gutariko bi astronautak garela eta biaje bat egitera goazela hogeitaz argi-urtetara dagoen planeta batera. Horretarako, argi abiadari* hurbiltzen zaion abiada batekin, ia argi abiada denarekin, joan be-harko dugu. Joan-etorria egiten dugun bitartean, Mun-duan berrogei urte inguru pasatuko dira, eta guretzat, Einsteinek demostratu zuen legez*, (abiadaren funtzioan) urte bat edo bi bakarrik.

Bitartean denbora aurrera doanez, seme-alabarik ukan badugu, geure haurrok zahartu egin zaizkigu; eta, adibidez, guk hogeitaz eta hamar urte eta gure seme batek bost urte izanik joan bagara, semeak berrogei eta bost urte ukanen du gatozanean eta guk hogeitaz eta hamabi bakarrik, hau da, semea aita baino zaharrago izanen da. Gertakizun hau ez da ilusiozkoa izanen, errealitatea bai-zik, zientifikoki demostraturik baitago. Beraz*, etorkizu-nerantz bihurtzea guztiz posible dugu.

Orain artean esana posible izanik, ikus dezagun, gure eskuetan den ala ez. Nik dakidala, bi oztopo aurki-tzen dugu: bata teknikoa eta bestea biologikoa.

Has gaitezen, biologiak jartzen daukun oztopotik. Giza gorputza ez dago gerturik*, grabitatearena baino azelerazio haundiagorik denbora luzean pairatzeko*. Gra-bitate gabeko toki batetan zehar* kohete* bat balihoa, eta beronen azelerazioa grabitatearena baino sei aldiz haundiagoa balitz, bertan doan laurogei kiloko gizonak laurehun eta laurogeiko pisua ukanen luke. Argi dago, gizon horrek horrelako pisu batekin ezin lezakeela den-bora luzean iraun. Beraz*, grabitate azelerazioa dagokio gizonari denbora luzerako, hau baita Munduan duena. Baina azelerazio honekin urte bete inguru behar da, argi abiada lortzeko.

Bestalde, gauzak txarrago jartzen zaizkigu, horreta-rako behar den energia kontsideratzen badugu. Kohete-aren pisua tonelada batekoa balitz, 260.000 km/s abiada-rekin joanik, hartuko lukeen energia 250.000.000.000.000 kilobatio-ordu litzateke. Horrenbeste energia urte ba-tzuen buruan bakarrik produzitzen da Mundu osoan.

Lehen urduri* egon direnak trankildu egingo dira, gure ahalmenen neurria ikusita. Eta haien arteko ba-tzuek, gazteak izanik, beren semeak agure-zahartuta ikusi nahi badituzte, ez dute horrelako gustorik izanen, ORAINGOZ BEHINTZAT.

J. R. ETXEBARRIA

balihoa, baleioa, joango balitz
daude, dagoz
dauku, deusku, digu
daut, deust, dit
dezagun, daigun
dezake, daike
gaude, gagoz

lezake, leike
zaiku, jaku, zaigu
zaizkigu, jakuz
zekiten, ekien
zeuden, egozen
zeukuten, euskuen, ziguten
zitzairen, jaken